

*Койда К.М., студент,
ВСП «КТЕФК ДТЕУ»,
м. Київ, Україна*

ЦІННІСНА РОЛЬ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ В СУЧАСНОМУ ГЛОБАЛІЗОВАНОМУ СВІТІ

Нині дослідження цінностей і ціннісних орієнтацій набули нового звучання. Особливий інтерес становить їх вивчення в студентській молоді як однієї з найчисельніших груп суспільства, яка характеризується не лише великим різноманіттям світоглядних позицій, мотивів поведінки, рис характеру тощо, а й помітною динамікою їх зміни. У формуванні особистості студентів цінності та ціннісні орієнтації відіграють особливу роль. Вони є одним із основних чинників при визначенні змісту психолого-педагогічного супроводу майбутнього фахівця [1; 3].

Молоді, в тому числі студентській, належить особлива роль у суспільстві, адже саме її представники сьогодні - це керівники держав, урядів, науковці, економісти, юристи і т. д. - те покоління, яке буде творити історію завтра. І тому від того, якими є цінності і ціннісні орієнтації сучасної молоді, залежить її майбутнє і майбутнє суспільства в цілому. Тому дослідження цієї проблеми є дуже актуальним на сучасному етапі.

Щоб розглядати ціннісні орієнтації молоді, необхідно уявляти собі, що ж таке молодь, чим вона відрізняється від інших суспільних груп. Саме тому існує потреба в аналізі індивідуально-особових особливостей, властивих молодому віку, і закономірностей засвоєння норм, цінностей, установок, властивих суспільству, різним організованим і неорганізованим групам, що мають вплив на особу. Одне з перших визначень поняття «молодь» було дано в 1968 р. В.Т. Лісовським: "Молодь - покоління людей, що проходять стадію соціалізації, засвоюють, а в більш зрілому віці вже засвоїли, освітні, професійні, культурні і інші соціальні функції; залежно від конкретних історичних умов вікові критерії молоді можуть коливатися від 16 до 30 років" [2].

Дослідження теоретичних і методологічних проблем формування життєвих цінностей студентської молоді показало, що на формування ціннісних орієнтацій студентства в сучасних умовах впливає ряд факторів: наявність у суспільстві соціально-економічних протиріч, ослаблення державного, політичного і ідеологічного пресингу, розширення соціальної самостійності та ініціативи студентів. Відбувається переоцінка цінностей, критичне осмислення досвіду попередніх поколінь, формуються нові уявлення про своє професійному майбутнє і майбутнє суспільства.

Власне динаміка ціннісної свідомості студентської молоді зумовлена кількома причинами:

1. Ця соціальна група за характером своєї діяльності, поглядами, ціннісними орієнтаціями тощо дуже близька до інтелігенції, тому важливо

досліджувати студентство як резерв формування інтелектуальної еліти, а, відповідно, вищу школу розглядати як головний канал такого формування й, отже, як суб'єкт соціально-культурної трансформації.

2. Динамічність і відносно високий рівень організованості студентства робить цю групу досить привабливою для різного роду ідеологів і політиків, які намагаються втягти студентську молодь у політичні ігри, що мають, як правило, досить брудний підтекст.

3. Демографічні та інтелектуальні характеристики студентської молоді роблять цю соціальну спільноту однією з найбільш ресурсномістких суспільних груп, оскільки вік та освіта, безсумнівно, є найважливішими соціальними ресурсами.

Якщо раніше у своєму виборі молодь спиралася на досвід попередніх поколінь, то зараз у суспільстві, заснованому на ринкових відносинах, вона позбавлена цих природних орієнтирів і змушена купувати новий соціальний досвід. Перше покоління незалежності має такі пріоритети у формуванні ціннісних орієнтацій, що характеризуються різким зростанням міри модернізації цінностей. Після здоров'я, родини, головні цінності - особиста свобода, незалежність у судженнях і діях, матеріальне благополуччя, повноцінний відпочинок, цікаві розваги. Останні місця займають такі цінності, як можливість розвитку, реалізації своїх здібностей і талантів. Друге покоління незалежності має найвищий ступінь ціннісної модернізації. Головні цінності - можливість саморозвитку та самореалізації, економічна незалежність, толерантність. Матеріальний добробут займає одне з останніх місць. Студенти двох останніх десятиліть були поставлені в досить складні умови - їм доводиться самим вирішувати, що цінніше: збагачення будь-якими засобами або придбання високої кваліфікації, що забезпечує здатність адаптуватися до нових умов; відмова від обмежувальних функцій колишніх моральних норм взагалі або якнайшвидше їх вироблення, у відповідності з новими орієнтирами суспільства, заснованими на критеріях моральності; безмежна свобода міжособистісних взаємин або сім'я як засіб успішного існування. Серед мотивуючих чинників отримання освіти (стати високоосвіченою, культурною людиною, бути матеріально забезпеченим, мати професію, працювати за кордоном, не служити в армії тощо) пріоритетне місце зайняв мотив "досягнути успіху у житті" [4].

Соціологічні дослідження свідчать про те, що сучасна молодь, у своїй більшості, зорієнтована на матеріальні цінності. Її приваблюють гроші, заробітки, бізнес, участь в управлінських структурах. Поряд із цим спостерігається тенденція росту інтенсивних духовних пошуків, орієнтації на істинні цінності, що проявляється у збільшенні інтересу до світової та національної культури, історії своєї сім'ї, народу.

Молодь можна вважати лідируючою групою суспільства тому, що внаслідок свого об'єктивного стану вона концентрує в собі і виявляє в своїй свідомості перспективні тенденції розвитку сучасного суспільства. Кожне

покоління молоді, що вступає в самостійне життя, засвоює вже сформовані цінності, якими живе сьогодні старше покоління.

Станом на 2013 рік, у відповідності до орієнтації на певні цінності, молодих людей науковці поділяли на три типологічні групи: перша група - це молоді люди, які віддають перевагу попереднім цінностям, що отримало суспільство від радянської епохи та генерується нині лівими силами; друга група - це ті, хто має діаметрально протилежні погляди до прихильників першої групи; третя група - це молоді люди, для яких характерно не просто заперечення «старого світу», а нетерпимість до будь-яких цінностей, окрім своїх власних [5].

Якщо розбирати кожну з цих груп, то представники першої групи підтримують у світі комуністичні, соціалістичні ідеології. Ця молодь підтримує протести, пікети, акції непокори під правлінням старших. Більшість молоді не схвалюють шляхи ринкових перетворень і надають перевагу авторитарній свідомості та симпатизують харизматичним вождям і лідерам.

Дівчата і хлопці другої групи повністю відкидають цінності минулого покоління, відстоюють ліберальну ідеологію та цінності тих суспільств, які мають розвиток в ринковій економіці, високий рівень соціального забезпечення громадян.

Тип молоді який входить до третього типу вчені визначили, що вони настільки радикальні, що бажають зруйнувати відносини з старим світом назавжди. Такій молоді властива нетерпимість до накопичення.

Глобалізація для молодих людей, хоча і не для всіх, означає більше інформації, більше можливостей для того, щоб побачити більше мобільності, різноманітності у виборі культури і способу життя, і більше можливостей для розвитку мереж по всьому світу зі своїми однолітками для висловлення солідарності. Молоді люди беруть активну участь у рухах щодо зміни глобалізації, багатьох молодіжних організаціях, з глобальною присутністю, намагаються стати активними героями процесів і партнерств щодо більш справедливої глобалізації [6].

Список використаних джерел

1. Воронцова Е., Ївженко Ю., Паржницький В. Дослідження ефективності програми формування професійно-ціннісних орієнтацій учнів у закладах професійної (професійно-технічної) освіти. Нові технології навчання: збірник наукових праць. ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти». Київ, 2021. Вип. 95. С. 8-19.

2. Кон І. Психологія ранньої юності: Кн. для вчителя. М: Просвітництво, 2009. 254 с.

3. Москаленко О.В. Сучасні концепції ціннісно-сислової сфери особистості. Вісник Національного технічного університету «КПІ». Серія «Філософія. Психологія. Педагогіка». Харків, 2010. № 2 (29). С. 113

4. Сокурянська Л.Г. Проблема суб'єкта в сучасній соціології / Сокурянська Л.Г. // Вісник Харківського Національного Університету ім. В.Н. Каразіна. – 2013. – С. 156-157.

5. Nadia Hnasevych, Olena Morschakova The problem of the axiological existence of a person in an ideological aspect: Ціннісні орієнтири в сучасному світі: теоретичний аналіз та практичний досвід: збірник тез, Міжнародної науково-практичної конференції, 4-5 квітня 2019 р., м. Тернопіль: Видавничий центр ТНПУ ім. Володимира Гнатюка, 2019. С. 11-13.

6. Рада Європи, URL:
www.coe.int/t/dg4/youth/Source/Resources/Publications/2005_How_Big_is_your_world.pdf